

Medal „Złota Gwiazda”

(ros. Медаль "Золотая Звезда")

Statut medalu.

Postanowieniem CKW ZSRR z dnia 16 kwietnia 1934 roku został ustanowiony najwyższy stopień wyróżnienia za osobiste, lub zespołowe zasługi dla państwa, powiązane z dokonaniem czynu bohaterskiego – tytuł Bohatera Związku Radzieckiego.

Dekretem Prezydium Rady Najwyższej ZSRR z dnia 1 sierpnia 1939 roku w celu dodatkowego wyróżnienia obywateli, którzy otrzymali tytuł Bohatera Związku Radzieckiego, został ustanowiony medal „Złota Gwiazda”.

Bohaterom Związku Radzieckiego wręczano:

- najwyższą nagrodę ZSRR – order Lenina;**
- odznakę szczegółowego wyróżnienia – medal „Złota Gwiazda”;**
- list nagrodowy od Prezydium Rady Najwyższej ZSRR.**

Bohaterowi Związku Radzieckiego, który dokonał bohaterskiego czynu, nie mniejszego niż poprzedni, ponownie nadawano tytuł Bohatera Związku Radzieckiego, wręczano po raz drugi order Lenina, medal „Złota Gwiazda” oraz stawiano brązowe popiersie Bohatera w miejscowości, gdzie się urodził

Za kolejne wyjątkowe czyny bohaterskie ponownie nagradzano orderem Lenina i medalem „Złota Gwiazda”.

Medal „Złota Gwiazda” nosi się po lewej stronie klatki piersiowej powyżej pozostałych orderów i medali.

Ogólny opis medalu.

Medal „Złota Gwiazda” ma kształt pięcioramiennej przestrzennej gwiazdy z kątowato wygiętymi promieniami na awersie. Odstęp pomiędzy centrum gwiazdy a końcem promienia wynosi 15 mm, odstęp pomiędzy przeciwległymi promieniami – 30 mm. Rewers medalu jest gładki, z wystającą otoczką. W centralnej części rewersu został umieszczony napis wypukłymi literami „Герой СССР”. Rozmiar liter w napisie wynosi 4 mm x 2 mm. W górnym promieniu na rewersie został wybity numer seryjny odznaczenia (wysokość 1mm).

Medal za pomocą uszka w górnym promieniu oraz zawieszki został podwieszony do prostokątnej kołodki o wymiarach 15 mm x 19,5 mm. Przez wycięcia w górnej i dolnej części kołodki przechodzi czerwona wstążka o szerokości 20 mm. Z drugiej strony kołodki została przylutowana gwintowana śruba z nakrętką w celu przymocowania medalu do munduru.

Odznaczenie zostało wyprodukowane ze złota 950 próby (20,521+/-0,903 g.), kołodka – ze srebra (12,186+/-0,927 g.) Ogólna waga medalu wynosi 34,264+/-1,5 g.

Historia medalu.

Tytuł Bohatera Związku Radzieckiego był najwyższym stopniem wyróżnienia w radzieckim systemie nagrodowym. Jednak nazwać ten tytuł rzadkim, byłoby nieprawdą: Bohaterów Związku Radzieckiego ilościowo było zdecydowanie więcej, niż kawalerów dowolnego orderu dowódców.

Tytuł Bohatera Związku Radzieckiego został ustanowiony postanowieniem CKW ZSRR z dnia 16 kwietnia 1934 roku. Wówczas ustanowiono, że Bohaterom Związku Radzieckiego, jako wyróżnienie, wręczano wyjątkowy list nagrodowy. Żadnych innych odznaczeń nie nadawano.

W dniu 29 lipca 1936 roku został wprowadzony nowy regulamin nagradzania Bohaterów Związku Radzieckiego, którym zaczęto wręczać list nagrodowy oraz order Lenina – najwyższą nagrodę ZSRR. Order Lenina otrzymali również Bohaterowie Związku Radzieckiego z okresu 1934 – 1936 rr. (łącznie 11 osób).

Zapotrzebowanie na wprowadzenie dodatkowego odznaczenia Bohaterów Związku Radzieckiego powstało trzy lata później, kiedy liczba bohaterów osiągnęła 122 (w tym piloci; S. Lewanewski i W. Czkałow, którzy wówczas już zginęli, oraz 19 osób, które otrzymały tytuł Bohatera pośmiertnie). W dniu 1 sierpnia 1939 roku dekretem Prezydium Rady Najwyższej ZSRR został ustanowiony medal „Złota Gwiazda”, który wręczano razem z orderem Lenina i listem nagrodowym.

Po raz pierwszy tytuł Bohatera Związku Radzieckiego został nadany 20 kwietnia 1934 roku odważnym pilotom (M. Wodopjanow, I. Doronin, N. Kamanin, S. Lewanewski, A. Lapidewski, W. Mołokow, M. Slepnew) za uratowanie polarnej ekspedycji i załogi lodolamacza „Czeluskin”.

Ósmy tytuł Bohatera Związku Radzieckiego został nadany słynnemu pilotowi M. Gromow, który dokonał rekordowego przelotu bez lądowań na odległość 12411 km. Członkowie jego załogi otrzymali tylko ordery.

W dniach 20–22 lipca 1936 słynny pilot Walerij Czkałow dokonał przelotu bez lądowania na samolocie ANT-25 z drugim pilotem Georgijem Bajdukowem i nawigatorem A. Bielakowem z Moskwy nad Oceanem Lodowatym i Pietropawłowskim Kamczackim na wyspę Udd (później nazwaną Czkałow), o długości 9374 km, w ciągu 56 godzin 20 min. Za ten wyczyn cała załoga została uhonorowana 24 lipca 1936 tytułem Bohatera Związku Radzieckiego.

W dniach 18–20 czerwca 1937, z tą samą załogą na ANT-25 W. Czkałow dokonał pierwszego przelotu nad Biegunem Północnym, z Moskwy do Vancouver koło Portlandu w USA, długości 8504 km. Po tych przelotach Czkałow stał się jednym z najbardziej znanych lotników w ZSRR. Był ulubieńcem towarzysza I.W.Stalina, który liczył się z jego zdaniem w sprawach lotnictwa. Według niektórych źródeł, Stalin miał proponować W.Czkałowowi objęcie funkcji naczelnika NKWD, czego ten odmówił. Zginął 15 grudnia 1938 w Moskwie, podczas katastrofy przy oblatywaniu prototypowego myśliwca Polikarpowa I-180. Na żądanie władz, samolot ten był skierowany do oblotu przed całkowitym dopracowaniem, aby zmieścić się w planie, czemu sprzeciwiał się sam Polikarpow. Katastrofa

spowodowana była usterką silnika, połączoną z niewykończeniem konstrukcji. Podczas próby lądowania z wyłączonym silnikiem, Czkałow został wyrzucony z kabiny i zmarł po 2 godzinach w szpitalu (okoliczności jego śmierci spowodowały powstanie teorii spiskowych, iż wypadek był spowodowany celowo przez władze, jednakże nie ma na to potwierdzenia; niemniej jednak odtąd biuro konstrukcyjne Polikarpowa popadło w niełaskę). Urna z jego prochami została pochowana na Cmentarzu przy Murze Kremlowskim w Moskwie.

W dniu 31 grudnia 1936 roku tytułem Bohatera Związku Radzieckiego po raz pierwszy uhonorowano za zasługi wojenne jedenastu oficerów Armii Czerwonej – uczestników wojny domowej w Republice Hiszpanii. Warto zaznaczyć, że wszyscy byli również pilotami, w tym trzech obcokrajowców z pochodzenia: Włoch, Niemiec i Bułgar. Wśród jedenastu „hiszpańskich” bohaterów był lejtnant S. Czernych, który po raz pierwszy w historii radzieckiej awiacji zestrzelił najnowszy niemiecki samolot Messerschmitt BF 109B. W dniu 22 czerwca 1941 roku S. Czernych dowodził 9. Dywizją lotnictwa. Podczas pierwszych dni wojny dywizja ta poniosła potężne straty (z 409 samolotów nieprzyjacieli zniszczył 347). S. Czernych został oskarżony o kryminalną beczynność i w dniu 27 czerwca 1941 roku rozstrzelany.

Łącznie podczas wojny w Hiszpanii w latach 1936 – 1939 uhonorowano tytułem Bohatera Związku Radzieckiego 59 osób. Jeden z „hiszpańskich” bohaterów (D. Pawłow) przed rozpoczęciem Wojny Ojczyźnianej został dowódcą Zachodniego (Białoruskiego) okręgu wojskowego. Po pierwszych „nieudanych” miesiącach wojny generał armii D. Pawłow został rozstrzelany na rozkaz I. Stalina.

Dekretem Prezydium Rady Najwyższej ZSRR z dnia 25 października 1938 roku została odznaczona tytułem Bohatera Związku Radzieckiego spora grupa (26 osób) żołnierzy i oficerów Armii Czerwonej za walki z wojskami Japonii nad jeziorem Chasan niedaleko Władywostoku.

W 1939 roku odbyło się kolejne masowe nagrodzenie 70 osób (w tym 20 pośmiertnie) za walki z Japończykami nad rzeką Chałchin-Goł w Mongolii. Wśród Bohaterów można wymienić dowódcę korpusu G. Żukowa. Podczas walk w Mongolii 3 osoby (wszyscy piloci) zostali Bohaterami Związku Radzieckiego po raz drugi. Żaden z tych „podwójnych” Bohaterów nie dożył do końca II Wojny Światowej. Bohaterowie Chałchin-Goła byli pierwszymi, którzy otrzymali medale „Złota Gwiazda”.

Podczas wojny radziecko – fińskiej (zima 1939 – 1940 rr.) tytułem Bohatera Związku Radzieckiego uhonorowano 412 osób. Pilot generał-major S. Denisow za walki w Finlandii został ostatnim „podwójnym” Bohaterem przed Wojną Ojczyźnianą.

Przed końcem 1940 roku pojawił się jeszcze jeden „nietypowy” Bohater Związku Radzieckiego – Hiszpan Ramon Merkader, uhonorowany tym tytułem za zabójstwo w Meksyku „największego wroga komunizmu” Lwa Trockiego. Merkader otrzymał tytuł Bohatera tajnym postanowieniem i pod innym nazwiskiem, ponieważ po popełnionym zabójstwie był aresztowany i przetrzymywany w meksykańskim więzieniu. Dopiero po 20 latach, kiedy Merkader wyszedł z więzienia, był w stanie otrzymać medal „Złota Gwiazda”. Merkader również został ostatnim Bohaterem Związku Radzieckiego w okresie przedwojennym.

Łącznie przed rozpoczęciem Wielkiej Wojny Ojczyźnianej tytułem Bohatera Związku Radzieckiego uhonorowano 626 osób (w tym 3 kobiety), „podwójnymi” Bohaterami zostało 5 osób.

Największa ilość Bohaterów Związku Radzieckiego powstała podczas Wielkiej Wojny Ojczyźnianej: 11635 osób (92% od ogólnej ilości odznaczonych tytułem). Dwoma medalami „Złota Gwiazda” podczas wojny zostało nagrodzonych 101 osób. Trzy osoby uhonorowano tytułem Bohatera Związku Radzieckiego po raz trzeci: G. Żukow, I. Kożedub i A. Pokryszkin.

Ze wszystkich uhonorowanych tytułem Bohatera Związku Radzieckiego podczas Wielkiej Wojny Ojczyźnianej i wojny z Japonią największą ilość stanowili przedstawiciele wojsk lądowych – ponad 8 tysięcy (1800 artylerzystów, 1142 czołgistów, 650 saperów, 290 żołnierzy i oficerów łącznie i 52 - wojskowych tyłów).

Ilość Bohaterów Związku Radzieckiego w lotnictwie wojskowym była mniejsza – około 2400 osób, w Marynarce Wojennej – 513 osób, wojskach straży granicznej oraz NKWD – 150. Medal „Złota Gwiazda” otrzymało 234 partyzantów, w tym S. Kowpak i A. Fedorow – podwójnie. Wśród wszystkich nagrodzonych 35% stanowili szeregowi i sierżanci, 61% - oficerowie i 3,3% (380 osób) – generałowie, admirałowie i marszałkowie.

Podczas Wielkiej Wojny Ojczyźnianej tytułem Bohatera Związku Radzieckiego zostało uhonorowanych 20 obcokrajowców. Po bitwie pod Lenino, dekretem Prezydium Rady Najwyższej ZSRR nadano pośmiertnie tytuł Bohatera Związku Radzieckiego trzem Polakom, żołnierzom 1. Dywizji Piechoty im. Tadeusza Kościuszki za wzorowe wykonanie zadań bojowych dowództwa na froncie walki z najeźdźcami niemieckimi i przejawioną przy tym odwagę i bohaterstwo: Juliusz Hibner, Władysław Wysocki i Aniela Krzywoń. Aniela Krzywoń (ur. 27 kwietnia 1925 w Puźnikach, zginęła 12 października 1943 pod Lenino) – żołnierz 1 Dywizji Piechoty im. Tadeusza Kościuszki, pierwsza i jedyna w historii Polka, która otrzymała tytuł Bohatera Związku Radzieckiego. Jedyna kobieta nagrodzona tym tytułem, która nie była obywatelką Związku Radzieckiego. Podczas bitwy pod Lenino Anielę przydzielono do oddziału ochrony sztabu 1 Dywizji Piechoty, z zadaniem ochrony ciężarówki z dokumentami sztabowymi. Samochód trafiony niemiecką bombą lotniczą stanął w płomieniach. Aniela Krzywoń, nie zważając na płomienie oraz ostrzał wroga, uratowała z ciężarówki skrzynię z dokumentami i dwóch rannych, sama zaś zginęła w pożarze. Pochowana na polskim cmentarzu wojskowym w Lenino. Juliusz Hibner mimo ciężkich ran przeżył bitwę, będąc przez długi czas jedynym żyjącym Polakiem noszącym ten tytuł.

W 1978 tytuł nadano także innemu Polakowi – mjr Mirosławowi Hermaszewskiemu, pierwszemu i do tej pory jednemu Polakowi, który odbył lot w kosmos.

W latach 1945 – 1953 tytułem Bohatera Związku Radzieckiego nagradzano bardzo rzadko. Wśród niewielu odznaczonych Bohaterów można wymienić pilotów 64. Korpusu lotnictwa, którzy walczyli w latach 1950 – 1953 w Korei Północnej przeciwko asom amerykańskim i południowokoreańskim. Druga, powojenna fala represji stalinowskich dotknęła również Bohaterów Związku Radzieckiego. „Potrójny” Bohater G. Żukow w 1946 roku został wysłany dowodzić drugorzędym okręgiem wojskowym w Odessie, admirał N.Kuznecow (wieloletni dowódca Marynarki Wojennej podczas wojny) został w 1947 roku usunięty ze stanowiska i obniżono mu stopień wojskowy. Bohaterowie Związku Radzieckiego generał-pułkownik W. Gordow i generał-major G. Kulik na początku lat 50-ch zostali rozstrzelani.

Po śmierci I. Stalina następnymi Bohaterowie pojawili się w 1956 roku, na początku „odwilży” N. Chruszczowa. Jako pierwszy został uhonorowany tytułem Bohatera Związku Radzieckiego po raz czwarty G. Żukow, wówczas minister obrony ZSRR. Prawdziwą przyczyną nagrodzenia G. Żukowa czwartym medalem „Złota Gwiazda” było prawdopodobnie stłumienie powstania na Węgrzech.

N. Chruszczow nadał tytuły Bohatera Związku Radzieckiego również kilku zagranicznym liderom ruchu komunistycznego: Fidel Castro (Kuba), Gamal Abdel Naser (Egipt), Ahmad Ben Bella (Algeria) i Walter Ulbricht (NRD).

W czasach panowania N. Chruszczowa uhonorowano tytułem Bohatera Związku Radzieckiego wiele osób, którzy przez I. Stalina zostali nazwani jako „zdraycy ojczyzny” i „pomocnicy wroga” tylko za to, że podczas wojny trafili do obozów jenieckich. Np. były pilot lejtnant M. Dewiatajew w 1945 roku uciekł z obozu koncentracyjnego na niemieckim samolocie, który porwał na lotnisku przeciwnika. Za ten wyczyn bohaterski lejtnant M. Dewiatajew został „nagrodzony” przez NKWD wieloma latami łagrów, jako zdrayca. I dopiero w 1957 roku odważny pilot został zrehabilitowany i nagrodzony medalem „Złota Gwiazda”.

Tytułem Bohatera Związku Radzieckiego został uhonorowany Jurij Gagarin, który był pierwszym człowiekiem w przestrzeni kosmicznej i pierwszym sowieckim kosmonautą. Brał udział w jednej misji kosmicznej: Wostok 1. 12 kwietnia 1961 roku odbył w statku kosmicznym Wostok lot po orbicie satelitarnej Ziemi, dokonując jednokrotnego (niepełnego) jej okrążenia w ciągu 1 godziny 48 minut. Medal „Złotą Gwiazdę” otrzymała również Walentina Tierieszkowa, pierwsza kobieta w kosmosie. 16 czerwca 1963 roku W. Tierieszkowa rozpoczęła lot na statku Wostok 6, który trwał 2 doby 22 godziny 50 minut i 8 sekund. Lądowanie miało miejsce 19 czerwca 1963 roku po okrążeniu Ziemi 48 razy. Chruszczow po locie zauważył, że lot trwał dłużej niż wszystkie dotychczasowe loty astronautów amerykańskich razem wzięte. Powróciła do Moskwy na czas, żeby przemówić na forum obradującego na Kremlu Międzynarodowego Kongresu Kobiet. Następnie wyruszyła w podróż po świecie, odwiedzając Indie, Pakistan, Stany Zjednoczone oraz Polskę (23 października 1963). Po powrocie z kosmosu została uhonorowana tytułem Bohatera Związku Radzieckiego.

W czasach L. Breżniewa coraz częściej nadawano tytuły Bohaterów Związku Radzieckiego dowódcom wojskowym i dygnitarzom partyjnym, często bez wyszczególnienia konkretnych czynów („za całokształt”). Sam L. Breżniew został nagrodzony jako pierwszy i jedyny obywatel ZSRR czterema medalami „Złota Gwiazda” Bohatera Związku Radzieckiego oraz czterema medalami „Sierp i Młot” Bohatera Pracy Socjalistycznej. L. Breżniew zwykle był odznaczany najwyższymi nagrodami ZSRR na swoje kolejne urodziny lub rocznice wydarzeń komunistycznych.

Ostatnie odznaczenie medalem „Złota Gwiazda” odbyło się zgodnie z dekretem Prezydenta ZSRR z dnia 24 grudnia 1991 roku. Bohaterem Związku Radzieckiego został kapitan 3 rangi L. Sołodkow, który przejawiał wyjątkowe męstwo i bohaterstwo podczas wykonania rozkazów dowództwa w trakcie badań nowych typów techniki nurkowej.

Łącznie podczas całej historii istnienia ZSRR tytuł bohatera Związku Radzieckiego nadano 12745 osobom.

„Podwójnymi” Bohaterami zostało 154 osób.

„Potrójnymi” Bohaterami zostały 3 osoby: Marszałek ZSRR S. Budenny, generał-pułkownik lotnictwa I. Kożedub i Marszałek lotnictwa A. Pokryszkin.

Czterema medalami „Złota Gwiazda” zostali nagrodzeni Marszałek ZSRR G. Żukow i Marszałek ZSRR L. Breżniew.

Szczegółowe opisy różnych odmian medalu.

Typ 1. Wczesna kołodka.

Ten typ medalu był wręczany w okresie od 1 sierpnia 1939 roku do 19 czerwca 1943 roku. Prawdopodobnie nadano około 1000 medali. Kołodka prostokątna, o wymiarach 25 mm x 15 mm. Dociskowa nakrętka na rewersie mała, o średnicy 17,75 mm. Na nakrętce został umieszczony napis „МОНДВОР” wybity wypukłymi literami. Złota gwiazda została połączona bezpośrednio z kółkiem na kołodce, bez dodatkowej zawieszki. Numer seryjny odznaczenia został wybity poziomo, powyżej napisu „ГЕРОЙ СССР”, u podstawy górnego promienia gwiazdy. Wysokość cyfr wynosi 1,25 mm. Minimalny znany numer medalu – 133, maksymalny – 717.

Typ 2. Późna kołodka.

Ten typ medalu był wręczany w okresie od 19 czerwca 1943 roku do momentu rozpadu ZSRR w 1991 roku. Kołodka prostokątna, o wymiarach 26 mm x 21,5 mm. Dociskowa nakrętka na rewersie duża, o średnicy 18,5 mm. Na nakrętce został umieszczony napis „МОНЕТНЫЙ ДВОР” wyбиты wypukłymi literami. Złota gwiazda została połączona z kołodką za pomocą dodatkowej zawieszki. Numer seryjny odznaczenia został wyбиты poziomo, powyżej napisu „ГЕРОЙ СССР”, u podstawy górnego promienia gwiazdy. Wysokość cyfr wynosi 1,75 mm. Minimalny znany numer medalu – 1355, maksymalny – 11660.

Komplet nagród Bohatera Związku Radzieckiego N. Głobina

1. Награжден орденом № ордена
1 ордена Ленина - 32991
2 мед. Золотая звезда - 4221
ТРЕМЯ ОРДЕНАМИ
„КРАСНОЕ ЗНАМИ“
Александра Невского
Отечественной войны 1 степени
„За боевые заслуги“
Красной Звезды - 3421605
Красной Звезды - 3421607
3. Кинька бессрочная
3538844
№ 1022
28 Навгобря 1952

Утверждено постановлением ЦИК и СНК Союза ССР от 7 мая 1936 г.

ОБЩЕЕ ПОЛОЖЕНИЕ об орденах Союза ССР.

1. Орден Союза ССР является высшей наградой за особые заслуги в области социалистического строительства и обороны Союза ССР.
2. Центральным Исполнительным Комитетом Союза ССР учреждены следующие ордена Союза ССР: „Орден Ленина“, „Красное Знамя“, „Красная Звезда“, „Трудовое Красное Знамя“ и „Знак Почета“.
3. Орденами Союза ССР могут награждаться как отдельные граждане, так и войсковые соединения и воинские части Рабоче-Крестьянской Красной Армии, предприятия, учреждения и организации.
4. Награжденные орденом Союза ССР могут быть за новые заслуги повторно награждены тем же или другим орденом Союза ССР.

ПРЕЗИДИУМ ВЕРХОВНОГО СОВЕТА СССР
 ПРЕЗИДИУМ ВЕРХОВНОГО РАДНИ СССР
 ПРЕЗИДИУМ ВЕРХОВНОГО СОВЕТА СССР
 СССР И В Ш СОВЕТЫ ПРЕЗИДИУМУ
 СССР И В Ш СОВЕТЫ ПРЕЗИДИУМУ
 СССР И В Ш СОВЕТЫ ПРЕЗИДИУМУ
 СССР И В Ш СОВЕТЫ ПРЕЗИДИУМУ
 СССР И В Ш СОВЕТЫ ПРЕЗИДИУМУ
 СССР И В Ш СОВЕТЫ ПРЕЗИДИУМУ
 СССР И В Ш СОВЕТЫ ПРЕЗИДИУМУ
 СССР И В Ш СОВЕТЫ ПРЕЗИДИУМУ
 СССР И В Ш СОВЕТЫ ПРЕЗИДИУМУ
 СССР И В Ш СОВЕТЫ ПРЕЗИДИУМУ

ГЕРОЮ СОВЕТСКОГО СОЮЗА

Тов. *Глобину*
Николаю Ивановичу

В А ВАШ ГЕРОЙСКИЙ ПОДВИГ, ПРАВЛЕННОЙ ПР...
 ... выполнили боевые задания, конспировавшие на фронте борьбы с...
 ... немецкими захватчиками.

ПРЕЗИДИУМ ВЕРХОВНОГО СОВЕТА СССР
 СВОИМ УКАЗОМ от 29 июня 1945 г. ПРИСВОИЛ
 ВАМ ЗВАНИЕ ГЕРОЯ СОВЕТСКОГО СОЮЗА

ПРЕДСЕДАТЕЛЬ ПРЕЗИДИУМА ВЕРХОВНОГО СОВЕТА СССР *М. Калинин*
 СЕКРЕТАРЬ ПРЕЗИДИУМА ВЕРХОВНОГО СОВЕТА СССР
 Москва—Кремль, 27 декабря 1945 г. *А. Горький*

Po zgubieniu medalu „Złota Gwiazda” nowego odznaczenia nie wydawano. Tylko w wyjątkowych sytuacjach (utrata podczas walk wojennych, klęsk żywiołowych itp.), kiedy nie było możliwości zachowania nagrody, wydawano duplikaty odznaczenia.

Na rynku kolekcjonerskim bardzo często można spotkać podróbki medalu „Złota Gwiazda”. Jakość ww. podróbek bardzo się różni, często wskazana konsultacja doświadczonego specjalisty (www.czasybohaterow.pl) w celu określenia autentyczności odznaczenia. Poniżej kilka przykładów kopii medalu „Złota Gwiazda”.

